

ORGANIZATION FOR SECURITY AND CO-OPERATION IN EUROPE
Office for Democratic Institutions and Human Rights

ОРГАНИЗАЦИЯ ЗА СИГУРНОСТ И СЪТРУДНИЧЕСТВО В ЕВРОПА
ОТДЕЛ “ДЕМОКРАТИЧНИ ИНСТИТУЦИИ И ПРАВА НА ЧОВЕКА”

Изборите за народни представители в България утвърдиха доверието към изборителния процес. Някои действия, насочени към повишаване на изборителната активност, до известна степен го разколебаха.

София, 26 юни, 2005

Българските парламентарни избори отново се проведоха по заслужаващ доверие начин, но някои административни и политически проблеми донякъде го разколебаха, а в някои случаи доведоха и до отклонения от добрите изборни практики.

Това са предварителните заключения на международната делегация за оценяване на изборите, изпратена от Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа (ОССЕ) и нейния Отдел за демократични институции и човешки права (ОДИЧП) по покана на Министерството на външните работи на България.

“Процесът на провеждане на избори в България спечели широко международно доверие от 1990 година насам, тъй като се основава на многопартийно участие в изборната администрация, което създава прозрачност и гарантира отговорността на изборните чиновници на всички нива”, каза г-н Джералд Мичъл, ръководител на делегацията, която се състои от 12 международни експерти от 11 държави-членки на ОССЕ.

“Въпреки това, неясното разпределение на ролята в изборния процес между пряко отговорните за изборите институции и правителството, както и опитите да се повиши изборителната активност на хората чрез неизползувани досега методи, донякъде разколебаха изграденото доверие към изборителния процес”, добави г-н Мичъл.

Заключението на Мисията е, че отговорностите на Централната изборителна комисия (ЦИК) и на правителството относно конкретната им роля в изборния процес не са достатъчно ясно разпределени от законодателя. Късното представяне на бюджета на Министерския съвет за изборите пред ЦИК не е позволило провеждането на нужните консултации между правителството и изборната администрация. Няколко парламентарно представени партии са протестирали пред Върховния административен съд (ВАС) относно значително завишения бюджет за изборите с цел повишаване на изборителната активност

и в страната и в чужбина, но ВАС е отхвърлил жалбите и е взел решение в подкрепа на правителството.

Част от кампанията за повишаване на избирателната активност беше решението на Министерския съвет да организира и проведе с държавни средства лотария преди и след изборите, като условието за участие в играта е доказано участие в изборите. Повишаването на избирателната активност следва да се признае за оправдана цел, но финансирането и провеждането на лотарията въпреки отрицателното становище на повечето политически сили и болшинството членове на ЦИК създаде у доста участници в изборите усещането, че то може да цели въздействие върху волята на избирателя.

Общата изборна обстановка беше спокойна, макар че възприетият от една от участващите в тези избори партии език на омразата едва ли заслужава одобрение. Въпреки новоприетите изменения на закона по отношение финансирането на предизборната кампания, всички участници в изборите отбелязаха повишение на разходите си. Не липсваха и сигнали за неправомерно разходване на държавни средства в полза на управляващите.

Средствата за масова информация широко осведомяваха за предизборната кампания, особено за действията на основните политически сили. Повечето съобщения и реклами бяха излъчвани срещу заплащане от частните и държавни медии, особено от последните (по силата на закона), което лиши от присъствие партиите с ограничени материални възможности.

Въпреки че членовете на делегацията посетиха относително неголям брой изборни секции, провеждането на изборите може да се оцени като професионално и ефективно. Все пак, повишената употреба на свидетелства за гласуване на друго място доведе до многобройни жалби до ЦИК.

Липсата на подходящи защити срещу употребата на нередовни копия на тези свидетелства и жалбите до ЦИК по отношение масовото превозване на избиратели с автобуси в изборния ден обобщават съмненията за евентуално многократно гласуване. Доколкото е имало основания за подобни съмнения, ще стане ясно след проверката на избирателните списъци, която службите по гражданска регистрация следва да извършат. Делегатите на ОССЕ/ОДИЧП са получили преки оплаквания за опити да се повлияе върху вота на ромите, в това число и за купуване на гласове.

Делегацията на ОССЕ/ОДИЧП със седалище в София изпрати свои екипи в Благоевград, Бургас, Варна, Видин, Кърджали, Плевен, Пловдив, Сливен, Стара Загора и Шумен. Делегатите наблюдаваха спазването на закона, организацията на изборите, предизборната кампания, поведението на медиите и участието на националните малцинства. Представители на делегацията проведоха срещи с кандидати и представители на политическите сили, с представители на правителството и изборната администрация, медиите, националните малцинства и гражданското общество.

ОССЕ/ОДИЧП ще продължи да следи изборния процес и ще подготви окончателния си доклад, включващ и препоръки, около месец след изготвянето му.